

Z dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 cent. Z pocztą: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

GAZETA LWOWSKA.

Insercya w półkolumnie, drukiera garment, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

Część urzędowa.

(Z urzędowej części Gazety wiedeńskiej.)

Wczoraj d. 13. b. m. rzezył Jego c. k. apostolska Mość w pałatalnym kościele c. k. burgu wręczyć uroczyste baret kardynalski wyniesionemu do godności kardynała, a przy tutejszym c. k. dworze uwierzytelionemu papieskiemu pronuncyuszowi Monsignorowi De Luca.

W tym celu Najjaśniejszy Pan poprzedzony przez dwór i nowego kardynała, udał się z pokojów do kościoła, i siedząc pod baldachinem wysłuchał sumy, którą odprawił tutejszy sufragan, a następnie po odczycaniu breve papieskiego włożył kardynałowi baret według zwykłej ceremonii. Odspiewano potem *Te Deum*, a w końcu kardynał udzielał błogosławieństwo pontyfikalne.

Jego c. k. Apostolska Mość powrócił w towarzystwie c. k. dworu do pokoi, dokąd udał się także kardynał pronuncyusz w czerwonej sukni kardynalskiej, aby Najjaśniejszemu Panu na osobnej audyencyi złożyć swoje podziękowanie.

Część nieurzędowa.

Lwów, 16. maja.

Jak donoszą dzienniki wiedeńskie, ma być już gotowy projekt ustawy względem uregulowania zakresu czynności i praw *agentów prywatnych* i przedłożony będzie Radzie państwa w ciągu zbliżającej się sesyi. Z osnowy jego wiadomo tyle tylko, że jak tylko wejdzie ta ustawa w moc obowiązującą, ustana wszelkie natylyte koncesye takich agentów, a uzyskanie nowej koncesyi zależy będzie od dopełnienia ostrych warunków, jako to: złożenie kaucyi, złożenie przepisaneogo examinu i t. p.

Podług doniesienia telegramu *berlińskiego* z 14. b. m. zanosiloby się w Prusiech na zmianę gabinetu, obiega bowiem pogłoska, że całe ministeryum podało się do dymisyi. W takim razie byłoby to oznaką, że polityka pruska, tak głośno potępiona dotąd i w kraju i za granicą, zamierza pójść innym torem, odpowiadającym więcej życzeniom reprezentacyi narodu. I zapewne też z powodu gotującej się tak ważnej zmiany w rządzie, wezwał prezydent hrabia Stolberg członków izby panów w drodze telegraficznej, ażeby zbrali się jutro (15.) na posiedzenie. — Temi dniami zawarty został w Berlinie traktat handlowy i nowigacyjny między Prusami a miastami hanzeatyckimi, Bremą i Lubeką.

Telegram z Paryża z 14. b. m. w *Sonnt. Ztg.* utrzymuje, że projekt konferencyi w sprawie polskiej można uważać już za rozchwiany; słysząc bowiem, że Austria oświadczyła się przeciw niemu, a Anglia postawiła jako pierwszy warunek swego przystąpienia zawieszenie kroków nieprzyjacielskich na widowni walki w Polsce. Co do dalszej interwencyi dyplomatycznej w tej sprawie, donosi ten sam telegram, że nowe noty trzech mocarstw odejda do Petersburga w pierwszych dniach przyszłego tygodnia. — Potwierdza się też podana wczoraj wiadomość, że marszałek Pellissier nie długo już pozostanie w Algierze, gdyż w Paryżu oczekują już wkrótce mianowania generała dywizyi Cousin-Montaubana generałym gubernatorem Algieryi.

Rhein. Ztg. obstaje przy swoim doniesieniu względem zagnięcia pożyczki polskiej w Paryżu. Piszę ona bowiem: *Frankf. Journal* utrzymuje zapewne w imieniu fraufurckiej firmy Erlangera, że wiadomość nasza o zawarciu pożyczki między domem bankowym Erlangera w Paryżu i polskim komitetem rewolucyjnym, jest fałszywa. My jednakże nie tylko potwierdzamy dawniejsze doniesienie nasze, ale dodajemy nadto, że gwaranci zaliczki 12 milionów zapewnili już gwarancję częścią złożeniem papierów publicznych, a częścią hipotecznymi intabulacyami na swoich dobrach, a oraz, że Erlanger przy zawarciu negocyacyi wypłacił zaraz 3 miliony franków, a w tych dniach miał złożyć drugą podobną ratę.

Na posiedzeniu *piemonckiej* izby deputowanych z 14. b. m. zapowiedział Deforesta interpelacyę, odnoszącą się do rozpraw parlamentu angielskiego o Włoszech; dyskusya naznaczona została na przyszły piątek. — *Stampa* turyńska utrzymuje, że wiadomość podana w wiedeńskiej *Presse*, jakoby między rządem włoskim i austriackim toczyły się układy względem rozwiązania legii węgierskiej, jest bezzasadna. Nie miały miejsca żadne podobne układy i rząd sardyński nie myśli weale o rozwiązaniu legii węgierskiej. — W Rzymie ma się przygotowywać nowa wyprawa band reakcyjnych do prowincyi neapolitańskich. Była nawet mowa o tem w parlamencie angielskim na dniu 13. b. m., przyczem lord Palmerston wyraził się temi słowy: „Podług wiarogodnego doniesienia organizuje się teraz w Rzymie okropna banda zbrojcka; władze francuskie są odpowiedzialne za to, gdyż władze papieskie są tylko ich łalkami.” — W Neapolu zaszła 13go b. m. krwawa demonstracya w teatrze Carlina; towarzystwo dramatyczne, które podczas pobytu

swego w Rzymie pozwalało sobie robić aluzye przeciw rządowi włoskiemu, zostało wygwizdane i wypędzone z teatru, przyczem zraniono kilku aktorów.

Duńska rada państwa ukończyła już wreszcie na dniu 13. b. m. obrady swoje nad adresem po kilkudniowej żwawej dyskusyi. Projekt Czerninga został odrzucony, a adres ułożony w duchu ministerstwa przyjęto 25 głosami przeciw 20.

Poczta amerykańska przyniosła wiadomość z Nowego Yorku z 2. maja. Armia unii pod dowództwem Hookera przekroczyła rzekę Rappahannok, i uderzywszy niespodzianie na przednią straż seperatystów zabrała 400 ludzi w niewolę. Wojska unii obsadziły zatoke między Vicksburgiem i Port Hudson. Wiadomość, jakoby do Europy wysłano agentów za pożyczką, jest fałszywa.

Monarchia Austriacka.

Brody, 14. maja. (Wiadomości z Rosyi.) Według opowiadania podróżnych nie potwierdza się wiadomość, że chłopci pojmani 140 powstańców i wydali ich władzom. Ostatniego bowiem poniedziałku nagle i niespodziewanie zjawił się w Lubarze oddział wybornej jazdy liczący kilkaset ludzi pod dowództwem tamtejszego dziedzica hr. Dunina. Oddział ten poczęści dobrze umundurowany i doskonale uzbrojony, powiększył się w Lubarze o 200 ludzi, którzy jak się zdaje czekali na niego, i byli rozmaicie uzbrojeni. Zatrzymał się w miejscu niespełna dwie godziny, przez który to czas komunikacya na moście była przerwana, i zakupiwszy niektóre przedmioty mianowicie konie, za co płacono gotowizną, udał się ku Zastawowi. Tłumy włosciań spokojnie przyglądały się temu pochodowi, ale nie występowały nawet przeciw ochotnikom, którzy się spóźnili; przeciwnie, gdy im odczytano znana proklamacyę, i za wolność zażądano od nich bezwarunkowej neutralności, oświadczyli się za zachowaniem spokojnem bez brania udziału. Z tej strony Lubaru powstańcy oswobodzili 12 powstańców pojmanyh, a sprawnik, który ich prowadził został związany, i musiał udać się z oddziałem. Nigdzie nie znaleziono oporu, nigdzie ludność nie burzyła się, nigdzie nie widziano wojsk rosyjskich. Dniem przedtem w Berdyczowie obiegała pogłoska, że na kilka mil z tamtej strony miasta widziano zbrojne oddziały, poczem wysłano wojsko dla wyśledzenia ich, lecz rezultat dotąd nie jest wiadomy. Z tych wiadomości, które wielu podróżnych potwierdza, widać, że na Wołyniu zanoszą się na krwawe wypadki. Dziś nie nadeszły dwie poczty rosyjskie.

Wiedeń, 14. maja. (Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące.) Arcyksiążę Karol Ludwik przybył dziś do Schönbrunnu, gdzie jutro obchodzona będzie uroczystość imienia Arcyksiężny Zofii.

Namiestnik baron *Kellersperg* odjechał wczoraj do Pragi. — Ban Krocacyi, baron *Sokescvic* pozostanie aż do Zielonych świąt w Wiedniu.

Dnia 12. b. m. obchodził instytut politechniczny uroczystość na pamiątkę zmarłego w Wiel. księstwie Badeńskim, zasłużonego wielce około nauki politechnicznych uczonego *Redtenbacha*, rodem z Austrii. Pośród licznych znakomitych gości byli także obecni: minister stanu p. Schmerling, ministrowie hrabia Wickenburg i Burger, poseł badeński i fml. baron Mertens. Jego Excelencya minister stanu miał przy tej sposobności stosowną przemowę.

(W sprawie narodowego teatru węgierskiego w Peszcie) otrzymała kr. węgierska kancelarya nadworna następujące najwyższe postanowienie: „Pozwalam, ażeby węgierskiemu teatrowi narodowemu w Peszcie udzielono z węgierskiego funduszu krajowego na pokrycie dotychczasowego ogólnego niedoboru kwotę 32.572 zł. 23½ c., na uskutecznienie rozmaitych potrzebnych restauracyi i sprawunków 20.000 zł. raz na zawsze, a tytułem subwencyi na rok jeden kwotę 60.000 zł., z której jednak 10.000 zł. ma być użytých na konserwatorium.”

Anglia.

(Mowa lorda Russella w izbie wyższej.) Telegram z Londynu przyniósł nader niedokładne streszczenie odpowiedzi lorda Russella w izbie wyższej na interpelacyę lorda Schafesbury i mowę lorda Harowby w sprawie polskiej. W streszczeniu tem włożono w usta lordowi Russell słowa, „iż Anglia tylko w najgorszym razie przystąpiłaby do wojny z Rosyą o sprawę polską.” Lord Russell zaś słów tych weale nie wyrzekł. Odpowiedź jego była dosłownie następująca:

„Zabierając głos, czuję, iż cięży na mnie wielka odpowiedzialność. Najprzód strzedz się muszę, ażebym nie robił za nadto wielkich nadziei tym, którzy wielkich rzeczy oczekują od dyplomatycznej interwencyi za sprawą Polski; następnie nie mogę wysoka izbę i naród polski naprowadzać na myśl; jakoby rząd Jej król. Mości gotów był wziąć udział w walce, lub iść po za przedstawienia,

z któremi naród taki jak jest angielski, ma prawo wystąpić, zwłaszcza jeżeli te same uczucia podzielone są przez mocarstwa takie, jak Francya i Austria. Ze negocjacje dyplomatyczne nie są zupełnie bez korzyści i znaczenia, dowodzą to dzieje negocjacji z r. 1831 i 1832. Jak lord Heiterbury skonał w depeszy swej z roku 1832 do lorda Palmerstona, Królestwo Polskie, do którego ograniczały się przedstawienia Anglii, po stłumieniu powstania daleko łagodniej traktowane było, jak inne tak zwane rosyjsko-polskie prowincye, w r. 1815 do Rosyi zupełnie wcielone. Wierzę najmocniej w przychylność Cesarza Alexandra II., zniesienie poddaństwa imię jego w dziejach wieczni. Lecz to, co uczynił dla Polski, nie ma w sobie zarodu lepszego politycznego życia, do którego Polacy są upoważnieni. Gdybyśmy się mogli spodziewać, że powstańcy zaufają zamiarom Rosyi, to w takim razie położenie rzeczy byłoby zupełnie inne. Lecz mamyż prawo żądania od Polaków takiego zaufania? Nie zachwianoż takowego i nie zniszczono wszystkimi sposobami? Bo jest to jednym z największych błędów rządu rosyjskiego, iż w liberalnych tendencyach swych i instytucjach żadnej wytrwałości nie okazuje. Nawet nieszczęśliwy akt konskrybicyjny, który wybuch powstania wywołał, był jawnem zgwałceniem prawa z 1859 r., prawa przez obecnego Cesarza nadanego, które Polacy, jeżeli na czemś jeszcze budować mogą, jako ciągle trwające uważać mogli. Jest to naturalnym skutkiem despotyzmu, iż zniszczyć musi wszelką ufność kapryśnym swem postępowaniem. Nie twierdzą, jakoby mocarstwa w r. 1815 przepisały wyraźnie formę konstytucyi polskiej, lecz trzeba koniecznie dwóch warunków do stworzenia szczęśliwszego politycznego położenia, najprzód ażeby rząd oddany był w ręce mężów zaufanie narodu posiadających, a następnie ażeby rząd działał według stałych praw i reguł. Musi być dozwolone zgromadzenie narodowe, przez Polaków samych wybrane. Jeżeli na innej drodze spokój przywrócić chcemy, to sami się łudzimy, i łudzimy Europę. Nie zapominajmy o traktacie wiedeńskim, mówiącym, iż Księstwo warszawskie „przez swoje konstytucye“ na zawsze złączone być ma z Rosyą. Gdyby konstytucya, jak niektórzy twierdzą, nie była zaręczona, toby owe słowa wypuszczone były; złączenie „przez konstytucye“ nadaje im ogromne znaczenie.

Lecz co dotyczy żądań petycyi, ażeby Anglia oświadczyła, iż Polska zupełnie od Rosyi odłączona być powinna, i że Rosya straciła wszelkie prawo do posiadania Polski, to wysokiej izbie powiedzieć nie mogę, iż rząd Jej królewskiej Mości jedno lub drugie uczyni. Nawet gdyby Cesarz zezwolił na odłączenie, zachodzi pytanie, czyliby Polacy kontenci byli z granic Królestwa Polskiego. Z oświadczeń hr. Czartoryskiego (Zamojskiego?) wnosić można, iż Polakom więcej zależy na połączeniu Królestwa z tak zwanymi prowincjami polsko-rosyjskimi pod względem administracyi, jak na zupełnem odłączeniu się od Rosyi. Czy zaś niepodległe Królestwo Polskie obejmować ma Poznań i Galicyę?

W takim razie mielibyśmy do zwalczania nie tylko opór Rosyi, lecz i opór Prus i Austrii. Jeżeli zaś granice Królestwa Polskiego te części dawnej Polski obejmować nie będą, to wieczne dążenie ku nabyciu Poznania, Galicyi i Gdańska, pokój Europy wschodnio-północnej wiecznie zakłócać będzie. Nadto nie wierzę, ażeby lud rosyjski lub rząd rosyjski zezwolił na rozbiór wielkiego państwa rosyjskiego. Z imieniem Rosyi łączą się szczytne wspomnienia i symbole siły i wielkości, które zniszczyć i zwalczyć można, lecz tylko po krwawej walce. „Co do mnie, nie czuję w sobie żadnego popędu do wdawania się w takie niebezpieczeństwa.“

„Tak jak szlachetny lord petycyę za sprawą Polski składający, ufam w siłę, jaką opinia publiczna w końcu wywierać musi. Za sprawą Polski przemawiają nie rewolucyoniści i burzyciele pokoju, lecz rzetelna i sumienna opinia publiczna całej Europy. Sumienie Europy ocknęło się, i to co się stało w latach 1831 i 1832 i w ten czas przeszło niepostrzeżone, dziś się powtórzyć nie mogło, nawet gdyby Cesarz Alexander II. był monarchą, coś podobnego powtórzyć pragnącym. Proszę zatem wysokiej izby, ażeby spuścić się raczyła na roztropności rządu Jej królewskiej Mości, na siłę opinii publicznej, a przedewszystkiem na sprawiedliwość Bożą.“

Mowa lorda Russella z żywymi oznakami współczucia izby słuchaną była.

Francya.

Paryż, 11. maja. (*Wiadomości z Meksyku. — Głosy dzienników o sprawie polskiej.*) Wiadomości w dziennikach meksykańskich i północno-amerykańskich zamieszczone potwierdzają zdołanie niektórych warowni pod Pueblą, o czem już dzienniki francuskie doniosły. Wiadomości z Meksyku przez Nowy Jork nadesłane potwierdzają wiadomość o smutnem położeniu meksykańskiego generała Ortegi, który z całym prawie wojskiem meksykańskim zamknięty jest w Puebli, i wszelką ma przeciętą komunikacyę.

Indepeendance belge zapewnia, iż baron Budberg oświadczył w Paryżu, że Cesarz rosyjski przystaje na zwołanie konferencyi dyplomatycznej w sprawie polskiej, wszakże pod warunkiem, ażeby się konferencya ta w Petersburgu zebrać mogła. Żądanie to przyjęte nie będzie, myśl konferencyi posłuży jednak do przewłoki, wiele bowiem czasu upłynie, zaczem mocarstwa porozumieć się zdolają co do sposobów załatwienia tej sprawy.

Rząd szwedzki nader jest ostrożny w Paryżu w objawach swych o możność wybuchu wojny. Chroni się od wyzywania Rosyi, lub wysuwania się naprzód. Według własnych jego oświad-

zeń ludność Finlandyi nie bardzo pragnie powrotu pod rząd szwedzki, a gdyby w ciągu wypadków coś podobnego wypaść miało, to chętnieby przystała na unie osobistą. Rząd wszelako szwedzki nie byłby przeciwko wojnie z Rosyą, gdyby armia francuska i flota angielska wojnę rozpoczęły. Z Wiednia przybyła depesza z wyraźnem oświadczeniem, że Austria trwa i trwać będzie do końca, w porozumieniu swem z mocarstwami zachodnimi. Rozumie się zaś samo przez się, iż depesza austriacka odnosi się li tylko do moralnego nacisku na Rosyę.

Depesza austriacka zgadza się zupełnie z mową lorda Russella, którą w Paryżu za zbyt pokojową uważają, tem jednak to tłumaczą, iż Anglia umiarkowaniem swem poprzeć usiłowała dyplomatyczne z Rosyą negocjacje. Wątpią w ogóle, ażeby konferencya, na które Rosya się zgadza, do skutku przejść miała. Pomimo umiarkowania lorda Russella, Rosya zbroi się i gotuje, jakby do wojny narodowej, i dla tego sądzą w Paryżu, iż wojna nie jest wprawdzie konieczną, ale jest możliwą. Niekontentowanie z mowy hr. Russella dowodzi, iż Francya dalej iść zamysłła, Anglia zaś jest nie zdecydowana i nie zdecyduje się chyba, że interes jej przeważy, lub przynajmniej nie nie zaryzykuje.

Niemcy.

(*Dzienniki pruskie o sprawie polskiej. — Doniesienia od granicy polskiej.*) Do *Jen. Kor.* piszą z Berlina pod d. 10. b. m.: Każdego patryotę co dzień bardziej przestrasza niepodobna do uwierzenia lekkomyślność z jaką tutejsze dzienniki urzędowe traktują najważniejsze przedmioty. Zaledwie lord Russell oświadczył w angielskiej izbie wyższej, że Anglia uważa oddzielenie Polski od Rosyi ze względu na opór Rosyi, Prus i Austrii prawie za niewykonalne, *Nordd. Allg. Ztg.* upatruje w tem niezawodny znak porozumienia się tych trzech mocarstw na taki wypadek. Cieszy ją to widocznie, widzi w tem oddzieleniu, które jeszcze żadną miarą nie zapowiada połączenia z królestwem prowincyi zostających pod panowaniem pruskim i austriackim, dokonane połączenie, i pociesza się w następujący godny uwagi sposób: „Prusy mają najlepsze stanowisko z mocarstw interesowanych w tej kwestyi, na przypadek gdyby te zachecenia miały przyjść do skutku. Przez przywrócenie Królestwa Polskiego, Rosya zostałaby odcięta od cywilizacyi europejskiej, a na miejscu terazniejszej Austrii wystąpiłyby dynastye Mirosławskich i Kossuthów. Prusy zaś, których punkt ciężenia polega na ludności niemieckiej, będą miały w Niemczech zawsze nietylko podporę, ale i przyszłość.“ W chwili gdy Prusy przez swoją wewnętrzną i zewnętrzną politykę straciły współczucie narodu niemieckiego, chęć się tem współczuciem, jest zaiste rzeczą niesłychaną. A jeżeli *Nordd. Allg. Ztg.* rzeczywiście reprezentuje zapatrywanie się kół kompetentnych, nie dziwnego, że co do Austrii wyraża się niedorzecznie. Przypuszczenie, że Austria bez Galicyi stałaby się łupem korsarzy politycznych, jest godnem śmiechu, i oznaką wyższej niedołęzności umysłu.

Od polskiej granicy piszą do powyższego dziennika: Za granicą wiele teraz mówią o konwencyi pruskiej z Rosyą zawartej względem powstania w Polsce. Ta konwencya nie wzniciła w Śląsku zadziwienia, lecz dziwiono się, że zawartą została, ponieważ wszystko co zawiera — zawsze było tam wykonywane. Górujące w Prusach stronnictwo, widziało zawsze w Rosyi obronę przeciw demokratom, administracya pruska była zawsze w pogotowiu stosować się do życzeń Rosyi. Zdaje się, że zapomniano zupełnie o postępowaniu Prus względem Rosyi podczas powstania Polski w latach 1830, 1831, chociaż Rosyanie głównie Prusom zawdzięczają, że wówczas odnieśli zwycięstwo. Że powstanie polskie budzi wielki udział w W. księstwie poznańskim jest rzeczą naturalną. Ale godniejsza uwagi to, że nawet ludzie najroztropniejsi, chociaż przekonani, że koniec będzie smutny, nie szczędzą żadnej ofiary, aby pomódz swoim rodakom. Gdzieindziej zostawiają to demokratom, to jest pospolitemu ludowi, tu zaś przewodniczą najpierwsze stany. Duchowieństwo tamtejsze także sprzyja dążnościom narodowym.

Królestwo Polskie.

Warszawa, 13. maja. (*Doniesienia urzędowe.*) *Dzien. Pow.* podaje następujący ukaz cesarski:

Na przedstawienie Jego Cesarskiej Wysokości Namiestnika Naszego w Królestwie Polskim.

Członka stałego rady stanu Królestwa, hrabiego Kazimierza *Starzeńskiego*, najmłodszeiście uwalnimy od tych obowiązków, na własne jego żądanie.

Dan w Petersburgu, dnia 23. kwietnia (5.) maja 1863 r.
(podpisano) *Alexander.*

Rosya.

Petersburg, 8. maja. (*Deputacye szlachty i gmin.*) Czytamy w *Dzien. Powsz. Północna poczta* w dodatku do nr. 83 powiada:

W ostatnich czasach otrzymano i codziennie nadchodzą z różnych miejsc Rosyi, od różnych stanów i korporacyj, wywołane obecnymi wypadkami wyrażenia wierno-poddańczych uczuć przywiązania bez granic do Jego Ces. Mości i gotowości na wszelkie ofiary, jakich mogłaby być potrzeba dla zabezpieczenia całości i niewzruszalności ojczyzny. Z niektórych miejsc przybyły umyślnie deputacye dla złożenia najpoddających pism Jego Ces. Mości.

Dziś (dnia 17. kwietnia v. s.), po ukończeniu nabożeństwa w małej cerkwi pałacowej Najjaśn. Pan raczył przyjmować deputację szlachty moskiewskiej, składającą się z marszałków, szlachty gubernialnego i powiatowych; deputację moskiewskiej gminy miejskiej, składającą się z miejskiego głowy, starszych ze stanów i ich towarzyszy; deputację uniwersytetu moskiewskiego, składającą się z rektora i jednego dziekana; marszałków gubernialnych szlachty: nowogrodzkiego, twerskiego, lillandzkiego, estlandzkiego i kurlandzkiego; deputację od gmin miejskich: twerskiej, jarosławskiej i włodzimierskiej, głowę miasta Riazania i deputatów od moskiewskich starowierców. Wszystkie te osoby zebrane były w sali Białej, na połowie Ich Ces. Mości. Najjaśn. Pan wszedłszy do sali z Najjaśn. Panią i w towarzystwie innych członków domu cesarskiego, oraz Ich orszaków, raczył zwrócić się do deputacji w następujących słowach:

„Dziękuję wam panowie za powinszowania a w szczególności za wyrażenie patriotycznych waszych uczuć, wywołanych przez zaburzenia tak w Królestwie Polskiem, jak i w zachodnich guberniach, i targanie się naszych nieprzyjaciół na starożytną rosyjską własność.

Adresy wasze i te, które codziennie odbieram od różnych stanów i z innych gubernii, stanowią dla Mnie prawdziwą pociechę pośród Mych kłopotów. Szczytę się jednomyślnością tych uczuć razem z wami i za was. One stanowią naszą siłę, i dopóki będą zachowane, a będziemy wzywać Boga na pomoc, nie porzuci On nas, a jedność państwa wszechrosyjskiego pozostanie niewzruszona.

Nieprzyjaciele nasi spodziewali się zastać nas w rozdziale, lecz omylili się. Na samą myśl o grożącym nam niebezpieczeństwie wszystkie stany ziemi rosyjskiej połączyły się w około tronu i okazały Monarsze swemu ufność, która dla Niego jest najdroższą.

Nie tracę jeszcze nadziei, że do powszechnej wojny nie przyjdzie; lecz jeżeli jest nam przeznaczona, to spodziewam się, że z pomocą Bożą potrafimy obronić granice Cesarstwa i nierozdzielnie z niem złączonych prowincyj.

Jeszcze raz dziękuję wam wszystkim za uczucia przywiązania, którym wierzę; wierzę i Mnie, że całe Me życie ma jedyny cel: *szczęście naszej drogiej ojczyzny* i stopniowy rozwój jego życia społecznego. Lecz na tem trudnem polu wszelki pośpiech nie tylko nie przyniesie nam korzyści, lecz byłby szkodliwy, a nawet zbrodniczy. Liczę na waszą ogólną pomoc i udział dla Mnie w tych ważnych pracach, które jeszcze mamy przed sobą. Pozostawcie Mnie dalsze ich rozwinięcie, kiedy uznam to możliwem i pożytecznem.

Wzajemna nasza ufność jest zakładem przyszłej pomyślności Rosyi. Niech błogosławieństwo Boże będzie z nami. Jeszcze raz dziękuję wam wszystkim z całej duszy.

Zaraz potem Jego Ces. Mość i Najjaśn. Pani raczyli obejść salę i zaszczyścić kilkoma łaskawymi słowami wszystkie przedstawiające się osoby.

Tegoż dnia o godzinie 2giej po południu przed wyjazdem Najjaśn. Pana z pałacu Jego Ces. Mości byli przedstawiani przez generał-gubernatorów st. petersburskiego i moskiewskiego w obec posredników pokoju obu stolic, deputacji od byłych ludzi dworskich, znajdujących się w St. Petersburgu, którzy ofiarowali Jego Ces. Mości chleb i sól na pięknym srebrnym, wyłaczanym półmisku, a potem przybyli z Moskwy deputaci od tamtejszych byłych poddanych włościan z wyrażeniem najpoddaniejszej ich wdzięczności, oraz deputaci od moskiewskich i st. petersburskich starowierców preobrażeńkiego związku. Najjaśn. Pan raczył wyrzec do nich kilka łaskawych wyrazów. Wielkie tłumy ludu, po większej części składające się z byłych ludzi dworskich, którzy poprzednio wysłuchali dziekczynnego nabożeństwa w katedrze Kazańskiej,apełniły plac pałacowy, a przy wyjeździe z pałacu Najjaśn. Pana powitały Jego Ces. Mość głośnie, pełnemi zapalą okrzykami „ura!“

Tureya.

(Doniesienia z Trebinii.) Z Trebinii pod dniem 2. b. m. donosi *Donau Zeitung*, że spokojność jest tam już całkiem przywrócona. Władze tureckie zapobiegły wszelkim dalszym zamachom ludności tureckiej przeciw gminie chrześcijańskiej; a Turcy, którzy wzięli udział w rozruchach mianowicie w zburzeniu szkoły, zostali surowo ukarani. Piątego dnia po pierwszym zaburzeniu przybył z Skutari do Trebinii Mahmud Basza z nieograniczonym pełnomocnictwem i zastał już 17 przywódców uwięzionych, tudzież znaczną ilość wojska ściągnięto umyślnie z okolicy. Kazał zwołać natychmiast cały Medzlis, tudzież jedenastu innych znakomych Turków, i zażądał od zgromadzonych, aby mu wyjawili sprawców rozruchu. Wszyscy oświadczyli jednogłośnie, że im nie są znani z nazwiska. poczem Mahmud Basza kazał wszystkich tych znakomych Turków uwięzić i okuć w kajdany. Następnie zwołał przełożonych gminy chrześcijańskiej, i ci wyjawili mu oprócz tych, którzy już byli aresztowani, 27 innych sprawców rozruchów, 13 aresztowano niezwłocznie, a 14, którzy się ratowali ucieczką są ścigani przez patrole. Wszyscy dotychczas aresztowani w liczbie 44 wysłani zostali pod silną eskortą do Mostaru. Jest między nimi 4 członków Medzlisu, 5 Hodzów, 3 Bejów, 17 agów, i 15 innych najbogatszych i najznakomitszych osób. Następnie wydano obwieszczenie, że winowajcy, którzy nie zgłoszą się w przeciągu dwóch dni będą ukarani konfiskatą majątku i zburzeniem domów. Szkoła przez Turków zbu-

rzona, będzie kosztem rządu odbudowana, i to w ten sposób, aby nowy budynek był o wiele piękniejszy i okazałszy od dawnego.

Kronika.

(Pożary.) Dnia 22. z. m. zgorzała w Horodyszezu w obwodzie sambońskim karczma dworska, przyzem postradał szynkarz trzy krowy i rozmaite sprzęty domowe, a dziewięciu furmanów wozy z kołmi i ładunkami soli i nafty. Całą szkodę obliczono na 2995 zł. w. a., a przyczyną tego nieszczęścia miało być podpalenie.

Zas 1. b. m. powstał pożar z nieostrożności w Zapałowie w obwodzie żółkiewskim i zgorzały dwa domy włościańskie z budynkami gospodarskiemi.

(Morderstwo.) W Niskolyzach w obwodzie stanisławowskim służył u bezdzietnego kmiecia parobek imieniem Marceli Machnicki, do którego gospodarz tak dalece się przywiązał, że przyrzekł nawet uczynić go swoim spadkobiercą. Ale naraz w nocy z 10. na 11. kwietnia znikł Marceli Machnicki, i dopiero w kilka dni potem znaleziono ciało jego w rzece Lipie z wyraźnymi śladami morderstwa. Z wytoczonego śledztwa kryminalnego pokazało się, że to morderstwo popełnił niejaki Michał K. w porozumieniu z swoim ojcem, ażeby jako krewni rzeczzonego kmiecia, niepostradali jego spuścizny. Zaraz po uwięzieniu chciał się Michał K. otruć, ale go uratowano, zaś ojciec jego poderzwał się nożem tak niebezpiecznie, że wątpiono o jego ocaleniu.

(Ks. Metropolita Żyliński.) Zakończył żywot w St. Petersburgu, dnia 5. maja b. r. o godzinie 4tej zrana ksiądz Wacław Żyliński, arcybiskup Mohylewski, metropolita wszystkich kościołów rzymsko-katolickich w cesarstwie rosyjskiem, przez rzymsko-katolickiego kolegium duchownego. Był dawniej prałatem kapituły katedralnej wileńskiej. Następnie po śmierci biskupa s. p. Jędrzeja Benedykta Kłagiewicza, oraz administratora tejże diecezji Jana Cywińskiego, suffragana trockiego, biskupa do konońskiego, objął zar. ad. biskupstwa i wkrótce (1849) został mianowany biskupem wileńskim. Wtedy wydał:

List pastercki Wacława Żylińskiego, z Bożego miłosierdzia i łaski św. stolicy Apostolskiej biskupa Wileńskiego, do duchowieństwa i wiernych Chrystusowych rzymsko-katolickiej diecezji Wileńskiej (w Wilecie, w drukarni A. Marciniowskiego, 1849, str. 21 i 4to).

Przed nim administrowali diecezją przez lat przeszło 40, Strojnowski, Siestrzencewicz, Mikucki, Kłagiewicz i Cywiński. Z tych dwaj byli prekonizowani wprawdzie na biskupów aktualnych, ale s. p. Hieronim Strojnowski, otrzymał tędy papieską przed samą śmiercią i nie odprawił nawet solennej ceremonii wejścia na tron swój biskupi w katedrze, s. p. zaś Kłagiewicz, odprawiwszy akt uroczystego wzięcia na stołce biskupów wileńskich 29. czerwca 1841, w pół roku życie zakończył 27. grudnia 1841.

Świ. zo zmarły arcybiskup, zostawszy już metropolitą, administrował i k samo jak niegdyś poprzednik jego arcybiskup Stanisław Bohusz Siestrzencewicz, zarazem i diecezją Wileńską, aż do potwierdzenia na to biskupstwo księdza Stanisława Adama Kraszińskiego w r. 1859. W bardzo więc krótkim czasie, traci kościół rz. kat. w Rosyi drugiego już metropolitę. Portret ks. Wacława Żylińskiego, wydał J. K. Wileziński w album wileńskim.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Brzeżany, 6. maja. W drugiej połowie kwietnia były na targach w naszych obwodach następujące ceny przeciętne zboża i innych artykułów.

	Miejscę targu					
	Brzeżany	Bursztyn	Bobek	Przemysły	Podhajce	Bobalyn
	zr cen.	zr cen.	zr. cen.	zr. cen.	zr cen.	zr cen.
waluta austriacka						
Mec pszenicy . . .	2 58	2 85	3 . .	3 7	2 50	3 20
„ żyta . . .	1 58	1 60	1 70	1 75	1 70	2 70
„ jęczmienia . .	1 47	1 60	1 70	1 44	1 20	1 50
„ owsa . . .	1 15	1 30	1 20	1 5	1 .	1 20
„ hreczki . . .	2 . .	2 . .	1 50	1 75	2 . .	2 . .
„ kukurudzy	1 80	2 20	2 30	1 70	2 20
„ ziemniaków . .	. 90	1 10	. 80	. 80	. 80	. 80
Cetnar siana . . .	1 32	1 25	1 50	1 5	1 50	1 . .
„ wełny	45
„ nasienia koniczu	38
Sąg drzewa twardego	4 50	6 . .	7 . .	5 4	6 72	6 . .
„ miękkiego . . .	3 50	5 . .	6 . .	3 36	. . .	4 . .
Funt mięsa wołowego	. 13	. 13	. 14	. 12	. 11	. 12
Mas okowity 75	. 36	. 36	. 80	. 34	. 35

Najświeższa poczta.

K r a k ó w, 15. maja. *Krak. Ztg.* donosi: Wczoraj wyprawiono ztąd dwóch Francuzów za granicę monarchyi. — W jednej z kawiarni na Kazimierzu aresztowano wczoraj nieznanego, który werbował ochotników do powstania. — Dnia 12. b. m. zatrzymał patrol wojskowy u granicy polskiej wóz, na którym znajdowało się 4450 ostrych nabożów, i drugi wóz z 140 workami na chleb. — Pomiedzy 11 powstańcami, których ostatnią razą wywieziono z Chrzanowa do Ołomuńca, znajdowała się dziewczyna, która dopiero w Ołomuńcu zrzuciła ubior meżki. — Jak tu słyhać, przytrzymują ciągle u granicy między Niepolonicami i Uściem solnem przechodzących do Galicyi powstańców. We środę wieczorem odstawiono

z Niepołomic 18 powstańców pod eskortą do Bochni. — Mierosławski miał, jak słychać, odjechać do Szwecyi.

Paryż, 14. maja. Urzędowe doniesienia potwierdzają jak pisze *Patrie*, że Francuzi zajęli Puele z wyjątkiem dwóch warowni, których poddanie bez wyrzutu jest nieuniknione. Opór był zacięty, musiano zdobywać dom za domem.

Ateny, 9. maja. Budżet został zawotowany, podatek gruntowy na 25 proc. niższon, a podatek domowy podwyższon. Dymisy ministrów przyjęto. Posłowie francuski, angielski i austriacki przestali do rządu surowe noty z przyczyny gwałtów, których żołnierze greccy dopuszczają się na cudzoziemcach. Poseł angielski zagroził nawet, że odjedzie jeżeli rząd stanowczo takim wykreozniom nie zapobiegnie. Zgromadzenie narodowe poleciło ministrowi spraw zagranicznych wyrazić ubolewanie z tego powodu, i poleciło rządowi ukarać winnych. Żołnierzom zakazano pokazywać się na ulicach po capstrzyku. Aresztowano dziesięciu sprawców zamachu na francuskie towarzystwo sztucznych jeźdźców. W Nauplii wybuchło zajście między garnizonem a żandarmeryą.

Konstantynopol, 9. maja. Przybył tu generał Türr. Wydatki Sułtana w ostatniej podróży przeniosły 100.000 funtów. Obiega pogłoska, że Fuad Basza zostanie Wielk. wezyrem, a Omer Basza Seraskierem. Nadeszła nota francuska z wezwaniem Porty do kooperacyi w sprawie polskiej. Podobną notę miano przelać do Szacha perskiego. W Aleppo odbył się meeting w sprawie budowy kolei żelaznej z Alexandryi do Aleppo i dalej na Bagdad do Bassory.

Rhodus, 5. maja. W 22 wsiach, których na wyspie jest 44, zburzyło trzęsienie ziemi 2050 domów; wszystkich było 2700. Trzęsienie ziemi trwa ciągle.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 15. maja.

Hotel George: PP.: Skrzyński S., z Bystrzowicy. — Hr. Borkowski A., z Krzywezy. — Hr. Borkowski Wit., z Winniczek. — Białobrzesci Stanisł., z Dzidziłowa.

Hotel europejski: Rubczyński Alf., z Stanina. — Augustynowicz Bor., z Oszezaniec.

Hotel angielski: Kieszkowski Hen., z Tarnawy wyżnej. — Hr. Komorowski F., z Łuczyc. — Bernatowicz Hip., z Sannik.

Hotel Langa: Mlicko M. c. k. por., z Stryja. — Wielopolski Ks., z Polski. — Lorenz R. c. k. nadlekarz, z Złoczowa.

Zajazd Kuhna: Szuskowski Ig., z Wołynia.

Hotel podolski: Matuja J., z Chodorkowic.

Nr. 629 3/4: Hr. Zański M., z Warszawy.
Nr. 193 m.: Swięcicki Z., z Charkowic.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 15. maja.

PP.: Zaremba B. — Malinowski L., do Ostrowiec. — Witkowski A. — Hr. Dunin A., do Głęboki. — Kęplieź M., do Artassowa. — Soroczyński B., do Choronowa. — Romaszkan M., do Horodenki.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 15. maja. 1863.

Table with 6 columns: Pora, Barometr w mierze parys. spr., Stopień ciepła według Reaum., Stan powietrza wilgotnego, Kierunek i siła wiatru, Stan atmosfery. Rows include 7. god. zrana, 10. god. po poł., 10. god. wiecz.

Kurs lwowski.

Dnia 15. maja.

Table with columns for 'gotówka' (gold/silver) and 'towarem' (goods), subdivided into 'zł.' and 'c.'. Includes entries like Dukat holenderski, Dukat cesarski, Półimperyal zł. rosyjski, Rubel srebrny rosyjski, Talar pruski, Polski kurant i pięćzłotówka, Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł., etc.

Telegrafowany kurs wiedeński.

Dnia 15. maja.

Table with columns for 'złr.' and 'kr.'. Includes entries like 5% Metaliki, 5% pożyczka narodowa, Akceje banku wiedeńskiego, Londyn, 10 funtów szterlingów, etc.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 13. maja.

1. Dług publiczny. (Za 100 zł.)

Table with columns 'pien.' and 'towar.'. Includes entries for A. Państwa, W austr. wal., Z pożyczki narod., Z r. 1851 ser. B., Metaliki, Przez. do wyl. z r. 1839, Przepięta część losów, Przepz. do wyl. z r. 1854, Przepz. do wyl. z r. 1860, Przepz. do wyl. z r. 1860 po 100 zł., Renty Como, Wylos. obl. dawn. długu państw., Przepz. do los. obl. daw. długu państw., dttto. z procent. za granicą.

Table with columns 'pien.' and 'towar.'. Includes entries for B. Krajów koronnych, Nijższej Austrii, Wyż. Ausf. i Salcb., Czech., Morawii, Szląska, Styryi, Tyrolu, Kar., Krainy i Wyb., Węgier.

Table with columns 'pien.' and 'towar.'. Includes entries for Obl. ind. (Banatu Tem., Krocacyi i Slawonii, Galicyi, Siedmiogrodu, Bukowina), Z klanzala wylos. w r. 1867, Dług Tyrolu, Dług Salcburga, Dług Krainy.

2. Stan oblig. domestykaln.

Table with columns 'pien.' and 'towar.'. Includes entries for Po 3% za 100 zł., 2 1/2%, 2 1/4%, 2%, 1 3/4%.

3. Akceje.

Table with columns 'pien.' and 'towar.'. Includes entries for Banku narodowego, Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a., Niż.-austr. tow. eskomt., Póln. kol. po 1000 zł. m. k., Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k., Kol. Ces. Elzbiety, Kolei Cisy, Połud. kolei państw., lomb. wen. i central.-włoskiej, Kol. Kar. Lud., Kol. Preszb. Tyrn. l. emis., Kolej Bustehradzka, Kolej Aussig.-Ciepl., Kol. Bern. Ross., mon. konw.

Table with columns 'pien.' and 'towar.'. Includes entries for Kol. Grac.-Köfl. i Tow. gór., Austr. towarz. żegl. par., Lloyd w Tryeście, Mostu lańc. w Peszcie, Tow. młyn. par. w Wied., Powsz. austr. Tow. gaz., Uprzyw. wil. czeska kolej zachodnia.

4. Listy zastawne.

Table with columns 'pien.' and 'towar.'. Includes entries for Banku narod., Gal. Tow. kred. w w. a., Banku (na 12 m. 5%), Gal. Tow. kred. w w. a. po 4%.

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

Table with columns 'pien.' and 'towar.'. Includes entries for Kolej Elzbiety, Emis. z r. 1862, Tow. austr. kol. państwa, Kol. Lomb. wen., Kol. póln. po 100 zł. m. k., Kol. Glogn., Tow. żegl. par. na Dun., Uprzyw. czeska kol. zach. po 300 zł. w. a., Połud. póln. kolej kom. po 5% za 100 zł., Grac. Köflach. kol. i Tow. gór. po 400 zł. w. a. (1000 fr.).

6. Losy.

Table with columns 'pien.' and 'towar.'. Includes entries for Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a., Tow. żegl. par. na Dun., Poż. Trye. po 100 zł. m. k., Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a., Esterhazego po 40 zł. m. k., Salma, Palfiego, Clarego, St. Genois, Windischgrätz, Waldsteina, Keglevicha.

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

Table with columns 'pien.' and 'towar.'. Includes entries for Amsterdam za 100 zł. hol., Augsburg za 100 zł. w. p. n., Berlin za 100 tal., Wrocław za 100 tal., Frankfurt za 100 zł. w. p. n., Genua za 100 lir. piem., Hamburg za 100 M. B., Lipsk za 100 tal., Liwurna za 100 lir. tosk., Londyn za 10 ft. szt., Lugdun za 100 fr., Medyolań za 100 lir. wł., Marsylia za 100 fr., Paryż za 100 fr., Praga za 100 zł. w. a., Tryest za 100 zł. w. a., Wenecya za 100 zł. w. a.

(31 dni po ukazaniu.)

Table with columns 'pien.' and 'towar.'. Includes entries for Bukareszt za 100 piast. wol., Konstantynopol za 100 piast. tur.

Kurs złota.

Table with columns 'pien.' and 'towar.'. Includes entries for Dukaty ces. men., dttto. pełnej wagi, Korona, 20 frankówka, Rosyjski imperyal, Talar związkowy, Srebro, Kurs korony w c. k. kasach.